

CONV 754/03

FÖLJENOT

från:	Sekretariatet
till:	Konventet
Ärende:	Text från de sex observatörerna från Regionkommittén vid konventet – "Territoriell sammanhållning"

Konventets generalsekreterare har mottagit bifogade ståndpunkt om territoriell sammanhållning, som Josef Chabert, Manfred Dammeyer, Patrick Dewael, Claude du Granrut, Claudio Martini och Ramón Luis Valcárcel Siso, observatörer från Regionkommittén vid konventet, lägger fram för konventet å egna vägnar.

Bryssel den 29 april 2003.

YTTRANDE
från
Regionkommittén
av den 10 april 2003
om
"Territoriell sammanhållning"

Bakgrundsdokument

- Presidiets beslut av den 14 maj 2002 att i enlighet med artikel 265 femte stycket i EG-fördraget utarbeta ett yttrande om "territoriell sammanhållning" och ge utskottet för territoriell sammanhållning i uppdrag att förbereda ärendet.
- Kommitténs yttrande om "Utvecklingsplanering i europeiskt perspektiv (ESDP)", föredragande: Claude du Granrut, medföredragande Anders Knappe (CdR 266/1998) ¹.
- Dess yttrande om "Den europeiska regionalpolitikens struktur och mål i samband med utvidgningen och globaliseringen – en första diskussion", Karl-Heinz Klär (D–PSE) (CdR 157/2000)².
- Dess yttrande av den 14 november 2001 om "Andra rapporten om ekonomisk och social sammanhållning", föredragande: Eduardo Zaplana Hernández-Soro (E–PPE) och Jan Tindemans (NL–PSE) (CdR 74/2001)³.
- Dess yttrande av den 10 oktober 2002 om "Första lägesrapporten om den ekonomiska och sociala sammanhållningen – Slutsatser och kommande steg" (KOM(2002) 46 slutlig), föredragande: Vito D'Ambrosio (I–PSE) (CdR 101/2002).
- Dess studie om territoriell sammanhållning i Europa, framlagd av *Groupe d'Etudes politiques européennes* (CdR 195/2002).
- Det utkast till yttrande (CdR 388/2002 rév. 1) som antogs av utskottet för territoriell sammanhållningspolitik den 19 februari 2003 (föredragande: Ramón Luis Valcárcel Siso (E–PPE), regionpresident i Murcia).

Utgångspunkter

- Sammanhållning är ett av Europeiska unionens grundläggande mål.
- Sammanhållningens territoriella dimension är en av prioriteringarna i den andra rapporten om ekonomisk och social sammanhållning, som offentliggjordes i januari 2001.
- Regional- och sammanhållningspolitiken är ett av EU:s viktigaste politikområden.
- Den territoriella sammanhållningen är central i diskussionen om regional- och sammanhållningspolitikens framtid efter 2006, och bör därför bli föremål för ytterligare reflektioner.

¹ EGT C 93, 6.4.1999, s. 36.

² EGT C 148, 8.5.2001, s. 25.

³ EGT C 107, 3.5.2002, s. 27.

- Man behöver nå längre när det gäller analys av frågeställningar som berör den territoriella sammanhållningen.

Med beaktande av ovanstående antog Regionkommittén följande yttrande vid sin 49:e plenarsession den 9-10 april 2003 (sammanträdet den 10 april 2003):

*

* *

1. Regionkommitténs kommentarer

Territoriell sammanhållning: en viktig dimension av sammanhållningen

- 1.1. Det kan vara förknippat med en del svårigheter att definiera sammanhållningens territoriella dimension. Man bör dock lyfta fram de framsteg som gjorts i forskningen efter 1999, då gemenskapsakten "Utvecklingsplanering i ett europeiskt perspektiv (ESDP)" antogs.**
- 1.2. Bedömningen av sammanhållningen får emellertid inte begränsas till enbart den ekonomiska och sociala dimensionen mätt med statistiska indikatorer för jämförelser mellan medlemsstater. Om belysningen av sammanhållningen skall bli bättre måste man även jämföra regioner inom medlemsstaterna.
- 1.3. Sammanhållningen bör studeras utifrån den regionala nivån, så att de skillnader i utveckling som finns mellan och inom medlemsstaterna tydligt kommer fram, och så att man kan använda en utvecklingsmodell där relationerna mellan centrum och periferi kommer i fokus.
- 1.4. Territoriell sammanhållning bör förstås som målet att minska skillnader i utveckling mellan europeiska regioner, vilket uppnås genom en planering av gemenskapsterritoriet som möjliggör en polycentrisk, harmonisk, balanserad och hållbar utveckling. Med hänsyn till den mellanregionala dimensionen bör den territoriella sammanhållningen uppfattas som målet att minska skillnader i utveckling och reducera territoriella och ekonomiska avvikelser mellan de europeiska regionerna genom fysisk planering och andra politiska åtgärder med betydelse för regionerna. Dessa åtgärder vidtas i huvudsak av de lokala och regionala myndigheterna och syftar till att skapa en polycentrisk och balanserad territoriell utvecklingsmodell för EU. "I detta sammanhang bör man fästa särskild uppmärksamhet vid regioner med bestående geografiska handikapp (öar, berg, glesbygd), unionens yttersta randområden och regioner med vissa särdrag (landsbygd, förorter, gränsbygd).

- 1.5. Endast om man lyckas åstadkomma en modell för polycentrisk utveckling av gemenskapsterritoriet kan alla EU:s regioner utvecklas på lika villkor.
- 1.6. Territoriell sammanhållning nämns inte i artiklarna 2, 3 och 158 i EG-fördraget, men däremot i artikel 16 i fördraget.

Skillnader mellan territorier inom gemenskapen: belysande exempel och framtidsperspektiv

- 1.7. Kommittén konstaterar att skillnaderna i utveckling inom EU är särskilt stora när det gäller indikatorer som BNP per capita och arbetslöshet.
- 1.8. Skillnaderna är dock större när de bedöms på regional nivå än när de bedöms på nationell nivå. Spännvidden i BNP per capita 1999 vid en jämförelse mellan NUTS 2-regioner var 1,0 i förhållande till 4,7, medan den för medlemsländerna låg på 1,0 i förhållande till 2,7. Arbetslöshetsnivån vittnar också om stora olikheter. I en jämförelse för 2000 mellan NUTS 2-regionerna var spännvidden 1,0 i förhållande till 16,2, medan den var 1,0 i förhållande till 5,1 för medlemsländerna.
- 1.9. Om man utgår från dessa båda indikatorer och betraktar de senaste årens utveckling ser man fortfarande stora skillnader mellan NUTS II- och NUTS III-områdena, trots att skillnaderna mellan länderna har minskat.
- 1.10. Det är oroväckande att skillnaderna enligt dessa indikatorer har ökat i vissa medlemsländer.
- 1.11. Även andra statistiska indikatorer visar på skillnader mellan EU:s regioner och medlemsländer, bland annat indikatorer för demografisk utveckling, tillgänglighet, forsknings- och innovationspotential och utbildning.
- 1.12. Den förestående utvidgningen av EU kommer att medföra ännu större skillnader i utveckling mellan olika territorier. Utvidgningen innebär att skillnaderna i fråga om BNP och arbetslöshetsnivåer ökar betydligt på såväl nationell som regional och lokal nivå, vilket tyder på att politiken för den territoriella sammanhållningen ställs inför en stor utmaning när det gäller samtliga territoriella nivåer.
- 1.13. Endast om EU i denna situation visar en verklig politisk vilja att uppnå målet territoriell sammanhållning blir det möjligt att minska de nuvarande skillnaderna mellan unionens centralt belägna stadsregioner och dess yttre regioner. Utvidgningen kommer att ytterligare förstärka de skillnader som finns.

2. Regionkommitténs rekommendationer

Några rekommendationer för att främja territoriell sammanhållning

- 2.1. Den territoriella sammanhållningen bör bli ett politiskt mål med samma tyngd som den ekonomiska och sociala sammanhållningen.
- 2.2. Därför begär kommittén att artiklarna 2, 3 och 158 i EG-fördraget ändras, så att territoriell sammanhållning anges som ett av de huvudsakliga politiska målen för gemenskapen. Ändringen bör bekräftas i det framtida konstitutionella fördraget, så att EU får möjlighet göra ytterligare insatser på området.
- 2.3. Ökad territoriell sammanhållning för att minska skillnaderna mellan de europeiska regionerna förutsätter en ny planering av gemenskapens territorium som möjliggör polycentrisk utveckling.
- 2.4. Denna polycentriska utveckling kräver följande:
 - Det måste antas en tydlig referensram för den territoriella sammanhållningspolitiken som kan leda till bättre samordning av insatser på olika institutionella nivåer.
 - Gemenskapspolitik inom olika områden som har en stark påverkan på regionerna måste verka i samma riktning som sammanhållningspolitiken. Detta är särskilt viktigt i fråga om den gemensamma jordbrukspolitiken. Dess slutliga utformning blir avgörande för om landsbygdsområdena får nytt liv eller avfolkas, särskilt när det gäller de mest sårbara områdena. Risker är att jämvikten mellan landsbygd och städer rubbas i de berörda områdena.
 - En gemensam regionalpolitik som inte begränsas till mål 1-regionerna utan omfattar de övriga regionerna genom ett nytt mål 2.
- 2.5. Regionalpolitiken bör förändras så att den territoriella dimensionen blir ett mål. Syftet är att denna politik skall kunna bidra till en polycentrisk utveckling av det europeiska territoriet genom att ett nätverk av små och medelstora stadsområden i randområdena växer sig starkt och blir en drivande kraft för tillväxt och utveckling. Samtidigt är det nödvändigt att bibehålla jämvikten och synergier mellan stad och land. Detta nätverk av stadskärnor skulle höja effektiviteten och konkurrenskraften för hela regionen med uppkomsten av samarbetsnätverk.
- 2.6. Förändringarna av gemenskapens regionalpolitik bör ske på ett sådant sätt att regionalpolitiken kopplas samman med annan politik, såsom sysselsättnings- och socialpolitiken (ESF), landsbygdsutvecklingen (EUGFJ) samt fiskeripolitiken (FFU).
- 2.7. De olika gemensamma politikområdena bör utökas med en territoriell dimension, så att de bidrar till sammanhållningsmålet. Detta förslag är särskilt viktigt för den gemensamma politik som har stora territoriella följdverkningar, t.ex. transport-, forsknings-, innovations-, jordbruks- och miljöpolitiken.
- 2.8. Det är absolut nödvändigt med en förbättrad samordning mellan regionalpolitiken och de

olika gemensamma politikområdena. Konkurrenspolitiken och regionalpolitiken måste således vara förenliga med varandra.

- 2.9. ReK instämmer i åsikten att en institutionell miljö som är bättre anpassad till god förvaltning av territorierna är en förutsättning för ökad territoriell sammanhållning.
- 2.10. För att gemenskapens insatser ska få en mer stimulerande effekt och större genomslagskraft, krävs bättre samordning av offentliga insatser som genomförs på gemenskapsnivå, nationell nivå respektive lokal/regional nivå. Man kan exempelvis tillämpa trepartsavtal som utformas med hänsyn till den konstitutionella ordningen i de enskilda medlemsstaterna.

Bryssel den 10 april 2003

Regionkommitténs
ordförande

Regionkommitténs
generalsekreterare

Albert Bore

Vincenzo Falcone
